

- Увиђајући да је неопходно створити један план за будућност српског народа и једну државну политику, према којим главним начелима би Србија, у дужем периоду, требало постојано да се управља како би се сврстала у ред развијених европских држава

- Подразумевајући да је српски народ један и недељив, а да је држава Србија његова матица

- Прихватајући одговорност према отаџбини коју Народна странка има као политички актер који заступа национално одговорна, државотворна и демократска опредељења

Скупштина Народне странке је на 4. редовној скупштини, 22.10.2023. године, усвојила

ПРОГЛАС О СРПСКОМ ПИТАЊУ У 21. ВЕКУ

1. Народна странка предлаже израду платформе „Српско питање у 21. веку“ ради дефинисања дугорочних стратешких циљева државне и националне политике српског народа, као и пута за њихово остварење, и то као надстраначке активности која треба да окупи све политичке и друге организације које баштине национално одговорна, државотворна и демократска опредељења, институције, као и српске интелектуалце из земље и света

2. Платформу „Српско питање у 21. веку“ чинила би четири основна програмска сегмента: (1) Демократија, владавина права и државно уређење, (2) Срби и свет – спољна, регионална и безбедносна политика, (3) Просвета и култура, и (4) Национална економија и демографија;

3. Основни принцип за рад у оквиру програмског сегмента „Демократија, владавина права и државно уређење“ јесте да Србија мора да буде истински демократска и суверена држава, заснована на владавини права, те да:

- Главни задатак сваке државне власти мора да буде јачање демократије и владавине права, независност судства и тужилаштва, као и јавних установа и институција, гаранција слободе појединца, медија и других стандарда демократског друштва по угледу на најразвијеније европске државе
- Народу мора да се омогући да слободно и демократски одлучи о облику владавине (република или монархија), друштвеном и државном уређењу и територијалној организацији државе, ако је потребно и кроз Уставотворну скупштину
- Неопходно је још снажније потврдити статус Косова и Метохије као неотуђивог дела Србије, не мењајући садашње одредбе Устава, и уредити основне принципе суштинске аутономије за Косово и Метохију који морају да буду обавезујућа основа за све државне органе када наступају по том питању
- Србија треба да омогући свим нашим држављанима у иностранству да могу неометано и независно од тога где се налазе да гласају на државним изборима, као и да имају представнике у Народној скупштини Србије

- Кроз измене релевантних закона требало би обезбедити да се на целој територији Србије градоначелници и председници општина бирају по директном и непосредном принципу, а територијалну организацију земље уредити на основи која ће омогућити равномерни и правичан економски развој свих региона

4. Основни принцип за рад у оквиру програмског сегмента „Срби и свет – спољна, регионална и безбедносна политика“ јесте да приоритет државне политике мора да буде заштита територијалне целовитости Србије и интереса српског народа где год он живео, те да:

- Спољна политика Србије треба да допринесе мирном и споразумном решавању питања статуса Косова и Метохије на основу Устава Републике Србије, Резолуције 1244 Савета безбедности УН, те начела међународног права
- Србија треба да остане доследна политици војне неутралности, те да уведе служење војног рока по савременом принципу других војно - неутралних европских држава попут Аустрије и Швајцарске, док би право на служење војног рока у Српској војсци полагали сви наши држављани широм региона и света
- Србија треба да буде и политички неутрална, нарочито у контексту глобалних политичких превирања и сукоба великих сила. У том контексту, Србија треба да се суздржи од увођења санкција било којој држави, осим онда када их је одобрио СБ УН у складу са Повељом УН. Такође, Србија не треба да подржава војне интервенције против држава чланица УН које претходно није одобрио СБ УН
- Србија треба да раздвоји процес европских економских интеграција од процеса европских политичких интеграција, са циљем да што пре пуноправно приступи Европском економском простору (ЕЕП) који омогућава слободан проток људи, робе, услуга и капитала у оквиру тог простора
- Србија треба да оствари европске стандарде у што краћем временском року. Стога приступни преговори са Европском унијом треба да буду фокусирани на принцип „стандарди пре статуса“, све док постоје непремостиве разлике око статуса Косова и Метохије као дела Србије
- Неопходно је направити историјско помирење са народима у региону, нарочито са Бошњацима, те дугорочно изградити пријатељске и партнерске односе без отворених спорних питања са нама најближим суседима - Црном Гором, Северном Македонијом и Босном и Херцеговином. Тим државама Србија треба да предложи концепт регионалне сарадње на равноправној основи по принципу “Балканског Бенелукса”, по узору на пример добре европске сарадње која постоји између Холандије, Белгије и Луксембурга у оквиру ЕУ

5. Основни принцип за рад у оквиру програмског сегмента „Просвета и култура“ јесте да оне морају да буду темељ нашег друштва и у функцији неговања и очувања нашег националног идентитета, те да:

- Србија мора системски да улаже ресурсе у идентитетске предмете попут српског језика и књижевности, као и националне историје и уметности. Ти предмети су од виталног значаја за очување националног идентитета и зато треба да добију надпредметни статус током целог циклуса образовања
- Србија треба да води системску бригу о очувању културно - историјског наслеђа српског народа широм српског културног простора, пре свега у блиској сарадњи са Српском православном црквом (СПЦ), као и са Матицом српском као кровном културном институцијом српског народа
- Посебна пажња мора да буде посвећена очувању и заштити српског културног, историјског и верског наслеђа тамо где је то наслеђе угрожено покушајима присвајања, негирања и уништавања. У те напоре је неопходно укључити и међународне чиниоце, пре свега УНЕСКО. Очување тог наслеђа је предуслов за опстанак српског народа на тим просторима, или за његов повратак
- Нарочита пажња и значај морају да се посвете тзв. култури сећања у погледу злочина геноцида који је српски народ проживео у НДХ, као и у погледу других страдања и погрома које је српски народ преживео у прошлости. Будуће генерације морају да буду свесне тешке историје и цене коју смо као народ платили да бисмо имали слободу и државу
- Потребно је обезбедити системску помоћ институцијама и организацијама које окупљају Србе изван граница наше земље, са посебним фокусом на непосредно окружење
- Србија треба да пружи финансијску и сваку другу подршку при отварању српских допунских и језичких школа у региону и дијаспори, како би се српски национални идентитет, језик и писмо очували изван граница Србије, имајући у виду да значајан део нашег народа живи широм света. Исто тако, потребно је организовати летње школе, кампове и друге видове едукативних програма кроз дружење у Србији за децу из дијаспоре
- Неопходно је обезбедити стимулативне и обавезујуће мере за заштиту српског језика и ћириличног писма
- Држава Србија мора да преузме штампање уџбеника за основно и средње школство, као и да сама уређује и одлучује о садржају наставног материјала за те нивое образовања. Нарочито, Србија треба да обезбеди бесплатне уџбенике за основно школовање за сву децу на целој својој територији
- Наставни садржаји морају да буду дигитализовани и модернизовани, како би одговарали потребама савременог доба

6. Основни принцип за рад у оквиру програмског сегмента „Национална економија и демографија“ јесте да економија Србије мора да се темељи на правичној расподели друштвеног богатства и начелима социјалне правде, као и на снажним домаћим малим и средњим предузећима, са породицом на првом месту, како би се обезбедили услови за демографски опоравак српског народа, а нарочито:

- Поновно успостављање финансијске суверености земље је од пресудног значаја. Ко управља финансијским системом једне земље, управља и њеном економијом и државом. Србија је, на жалост, предала финансијску сувереност, уступајући свој банкарски систем странцима, без могућности да на њега утиче, те је због тога неопходно основати Државну развојну банку као стожер јачања домаћег сектора. Централној банци треба омогућити да кредитира своју државу и да купује њене хартије од вредности
- Србија не сме неконтролисано да се задужује, посебно не у иностраној валути. Једино тако може да се задржи сувереност и избегне колонијални положај према иностраним кредиторима
- Србија треба да буде земља предузетништва, где породична мала и средња предузећа стварају највећи део друштвеног производа. Велики значај треба дати развоју предузетничког духа код младих. Нарочити значај треба придати сектору нових технологија и иновацијама, те започињању послова у тим сегментима
- Државне субвенције се, пре свега, морају давати домаћој пољопривреди и другим гранама привреде које смањују увоз. Субвенције за стране компаније дозволимо само у случајевима где постоји реални трансфер нових технологија и знања
- Потребно је стимулисати и олакшати укључивање дијаспоре у привредни живот Србије, применом подстицајних мера које би, поред емотивних, биле додатни разлог за њихова улагања и повратак у Србију
- Продаја воде, земље и природних ресурса странцима мора да се забрани, јер је то национално богатство које мора да се сачува. Нарочито, очување животне средине мора да буде највиши државни приоритет
- Неопходан је одлучан обрачун са корупцијом и партократијом. Јавни сектор мора да буде успостављен на меритократским принципима, што подразумева да у њему основни критеријуми морају да буду знање, искуство и резултати
- Традиционална породица и породичне вредности морају да буду у темељу нашег друштва. Србија мора да прекине тренд „беле куге“ и да стигне до позитивног природног прираштаја, најкасније до 2030. године. Дугорочни циљ треба да буде удвостручавање становништва Србије до краја века. Мере демографског опоравка морају да буду доступне и припадницима српског народа у суседним државама.

7. За израду платформе „Српско питање у 21. веку“ предлаже се рок од годину дана. Позивају се све политичке и друге организације које баштине национално одговорна, државотворна и демократска опредељења, институције и српски интелектуалци из земље и света, да у овоме учествују.